

**СУПЕРВИЗОРСКА
СТРАТЕГИЈА
ЗА СПРЕЧУВАЊЕ
ПЕРЕЊЕ ПАРИ И
ФИНАНСИРАЊЕ
ТЕРОРИЗАМ**

**STRATEGJIA E
SUPERVIZIONIT
PËR
PARANDALIMIN E
PASTRIMIT TË
PARAVE DHE
FINANCIM TË
TERRORIZMIT**

ВОВЕД

Комисијата за хартии од вредност (Комисијата) како регулаторен орган на пазарот на капитал е составен дел од поширокиот систем за спречување перење пари и финансирање тероризам во Република Северна Македонија. Овластените учесници како финансиски институции се ранливи и подложни на злоупотреба од правни и физички лица кои имаат намера да го затскријат потеклото на криминално стекнатите средства со цел истите да ги легализираат употребувајќи ги, меѓу другото, и финансиските институции. За таа цел самите финансиски институции (овластени учесници), Комисијата за хартии од вредност, како и останатите органи во државата преземаат мерки со цел да спречат ваквите појави, односно можните злоупотреби на финансискиот систем навремено да се откријат. Комисијата заедно со Управата за финансиско разузнавање (УФР) се овластени согласно Законот за спречување перење пари и финансирање тероризам (во понатамошниот текст: Законот) да ги применуваат сите превентивни, контролни, но и казни мерки со цел да ја зачуваат стабилноста и интегритетот на финансискиот пазар, а со тоа и на целиот финансиски систем.

Соодветно, Комисијата има обврска да врши контрола/надзор, но и да преземе превентивни и корективни мерки со цел да обезбеди дека финансиските институции кои се под нејзина надлежност имаат воспоставено широки и сеопфатни системи за надзор и исполнување на обврските кои произлегуваат од законската и подзаконската регулатива за спречување перење пари и финансирање тероризам.

HYRJE

Komisioni i Letrave me Vlerë (Komisioni) si një organ rregullator i tregut të kapitalit është pjesë përbërëse e sistemit më të gjerë të parandalimit të pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit në Republikën e Maqedonisë së Veriut. Pjesëmarrësit e autorizuar si institucione financiare janë vulnerable dhe të nënshtruara keqpërdorimit nga persona juridik dhe fizik të cilët kanë për qëllim të fshehin origjinën e mjeteve të përvetësuara në mënyrë kriminale me qëllim që të njëjtat t'i legalizojnë duke i përdorur, ndër të tjera, edhe institucionet financiare. Për atë qëllim, vet institucionet financiare (pjesëmarrësit e autorizuar), Komisioni i Letrave me Vlerë, si dhe organet tjera në vend, ndërmarrin masa me qëllim që të parandalojnë dukuritë e këtilla, respektivisht keqpërdorimet e mundshme të sistemit financiar të zbulohen në kohë. Komisioni së bashku me Drejtorinë e Inteligjencës Financiare (DIIF) janë të autorizuar në përputhje me Ligjin e parandalimit të pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit (në tekstin e mëtejme: Ligji) të zbatojnë të gjitha masat parandaluese, të kontrollit, por edhe ndëshkuese, me qëllim që të ruajnë stabilitetin dhe integritetin e tregut financiar, a me atë edhe të sistemit financiar në tërësi.

Në mënyrë përkatëse, Komisioni ka për detyrim që të kryejë kontroll/mbikëqyrje, por edhe të ndërmerr masa parandaluese dhe korrigjuese me qëllim që të sigurohet se institucionet financiare të cilat janë nën kompetencë të tij kanë vendosur sisteme të gjera dhe gjithëpërfshirëse për mbikëqyrje dhe përmbushje të detyrimeve të cilat rezultojnë nga rregullativa ligjore dhe nënligjore për parandalimin e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit.

Цели на Комисијата за хартии од вредност

Комисијата како надзорен орган согласно одредбите од Законот за хартии од вредност и од Законот за спречување перење пари и финансирање тероризам, спроведувајќи ги своите законски надлежности ги има воспоставено своите контролни/надзорни активности во неколку полиња:

- Контролни активности при лиценцирање/регистрирање како и давање согласности на акционери со квалификувано учество, членови на органи за управување, како и акти на овластените учесници итн.
- Контролни активности кои се спроведуваат врз основа на вршење непосредна и посредна контрола/надзор и
- Казнени мерки кои ги презема Комисијата, а се резултат на преземените контролни и надзорни активности.

Овластени учесници

Овластените учесници (односно сите финансиски институции кои се обврзани да го спроведуваат законот) како дел од целокупниот систем за спречување перење пари и финансирање тероризам, при исполнување на своите обврски и задачи предвидени со законската рамка, треба да го имаат во предвид следново:

- Сите финансиски институции треба да ги исполнуваат законските обврски, односно да ги почитуваат интерните акти и процедури и тоа на соодветен начин да и го демонстрираат на Комисијата.
- Комисијата ги спроведува своите законски надлежности кои произлегуваат од законите при спроведување, пред се, на непосредните контроли, како и други видови на надзорни активности со цел

Qëllime të Komisionit të Letrave me Vlerë

Komisioni si një organ mbikëqyrës në përputhje me dispozitat e Ligjit të Letrave me Vlerë dhe të Ligjit të parandalimit të pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit, duke zbatuar kompetencat e veta ligjore ka vendosur aktivitetet e veta të kontrollit/mbikëqyrjes në disa sfera:

- Aktivitete kontrollimi gjatë licencimit/regjistrimit si dhe dhënies së pëlqimeve aksionarëve me pjesëmarrje të kualifikuar, anëtarëve të organeve të administrimit, si dhe akteve të pjesëmarrësve të autorizuar, etj.
- Aktivitete kontrollimi të cilat zbatohen në bazë të kryerjes së kontrollit/mbikëqyrje së drejtpërdrejte dhe të tërthortë dhe
- Masa ndëshkuese të cilat i ndërmerr Komisioni, a janë rezultat i aktiviteteve të ndërmarra të kontrollimit dhe mbikëqyrjes.

Pjesëmarrës të autorizuar

Pjesëmarrësit e autorizuar (respektivisht të gjitha institucionet financiare të cilat janë të detyruara që të zbatojnë ligjin) si një pjesë e sistemit të përgjithshëm të parandalimit të pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit, gjatë përmbushjes së detyrimeve dhe detyrave të veta të parapara me kornizën ligjore, duhet të kenë parasysh si në vijim:

- Të gjitha institucionet financiare duhet të përmbushin detyrimet ligjore, respektivisht t'i respektojnë aktet dhe procedurat e brendshme dhe këtë në mënyrë përkatëse t'ja demonstrojnë Komisionit.
- Komisioni i zbaton kompetencat e veta ligjore të cilat rrjedhin nga ligjet gjatë zbatimit, para së gjitha, në kontrollet e drejtpërdrejta, si dhe lloje të tjera të aktiviteteve mbikëqyrëse me qëllim që në mënyrë efektive të

ефективно да се мониторира начинот на спроведување, почитување и ефикасноста на законски предвидените обврски, но и оние наведени во интерните акти на финансиските институции.

- Посебно внимание ќе се обрне на начинот на кој се спроведуваат интерните акти на финансиските институции (овластените учесници), односно процедурите со кои се врши проценка, но и управување на ризикот од перење пари и финансирање тероризам.

- Интерните акти и процедури на сите финансиски институции (овластените учесници), треба редовно да се ажурираат и во секој момент да се достапни со цел истите да можат да бидат проверени при вршење на контрола, а менаџментот, односно органот на управување треба да демонстрира целосно разбирање за своите одговорности.

- Доколку е потребно Комисијата ќе преземе мерки со цел да обезбеди целосно почитување на законските и подзаконските обврски. За таа цел Комисијата на располагање има цел сет на административни и прекршочни мерки кои се предвидени со законите во нејзина надлежност и истите ќе зависат од видот на повредата која е констатирана, репетитивноста како и евентуалната штета.

Контрола базирана на ризици

Комисијата применува контрола базирана на ризици при спроведување на своите контролни/надзорни активности врз финансиските институции (овластените учесници), а кои произлегуваат од областа на спречување перење пари и финансирање тероризам. Ефективната супервизија базирана на ризици е сочинета од идентификување на ризиците од перење пари и финансирање тероризам и контролирање на начинот на кој учесниците ги управуваат овие ризици пропорционално на прифатливото ниво,

monitorohet mënyra e zbatimit, respektimit dhe efikasitetit të detyrimeve të parapara ligjore, por edhe të atyre të cekura në aktet e brendshme të institucioneve financiare.

- Vëmendje e posaçme do ti kushtohet mënyrës në të cilën zbatohen aktet e brendshme të institucioneve financiare (pjesëmarrësit e autorizuar), respektivisht procedurat me të cilat kryhet vlerësim, por edhe menaxhim i rrezikut nga pastrimi i parave dhe financim i terrorizmit.

- Aktet dhe procedurat e brendshme të të gjitha institucioneve financiare (pjesëmarrës të autorizuar), duhet rregullisht të përditësohen dhe në çdo çast të kontrollohen gjatë kryerjes së kontrollit, ndërsa organi i administrimit duhet të demonstrojë kuptueshmëri të plotë për përgjegjësitë e veta.

- Nëse është e nevojshme, Komisioni do të ndërmerr masa me qëllim që të sigurojë respektimin e plotë të detyrimeve ligjore dhe nënligjore. Për atë qëllim, Komisioni në dispozicion ka një gamë të tërë të masave administrative dhe kundërvajtëse të cilat janë paraparë me ligjet në kompetencë të tij, dhe të njëjtat do të varen nga lloji i shkeljes që është konstatuar, përsëritshmërisë si dhe dëmin eventual.

Kontroll i bazuar në rreziqe

Komisioni zbaton kontroll të bazuar në rreziqe gjatë zbatimit të aktiviteteve të veta të kontrollit/mbikëqyrjes mbi institucionet financiare (pjesëmarrësit e autorizuar), а të cilat rrjedhin nga sfera e parandalimit të pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit. Supervizioni efektiv i bazuar në rreziqe është i përbërë nga identifikimi i rreziqeve nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit dhe kontrollimi i mënyrës në të cilën pjesëmarrësit i menaxhojnë këto rreziqe proporcionalisht me nivelin e pranueshëm, respektivisht ndërmarrin

односно преземаат соодветни мерки со цел да бидат усогласени со законските барања. Комисијата ја базира својата супервизија на идентификација и проценка на ризиците од перење пари и финансирање тероризам и контролите кои ги презема со цел да врши мониторирање за да обезбеди висока усогласеност на учесниците на пазарот на капитал со законските барања.

Идентификација и проценка на ризиците од перење пари и финансирање тероризам

Со цел да изврши проценка и идентификација на ризици од перење пари и финансирање тероризам Комисијата спроведува оценување на ризиците од перење пари и финансирање тероризам преку матрица за оценување на ризиците која имаат обврска да ја пополнат сите финансиски институции учесници на пазарот на капитал.

Процес на оценување на ризиците

Процесот за оценување на ризиците содржи:

- Ризици поврзани со перење пари и финансирање тероризам кои прилегуваат од бизнис моделот на финансиската институција.
- Целокупниот квалитет на контролните механизми во рамки на финансиските институции.

Факторите кои се земаат во предвид при проценка на ризикот од перење пари и финансирање тероризам кај финансиските институции се:

- Видот, големината и комплексноста,
- Типовите на клиенти,
- Каналите на дистрибуција на производите и услугите,
- Услугите и производите кои се нудат,
- Останати релевантни фактори.

Имајќи го во предвид фактот дека се работи за сеопфатен процес кој е динамичен и подложен на постојани промени поради природата на овој тип на ризик кој е присутен во финансискиот сектор, Комисијата континуирано врши ревизија и реоценување на

masa përkatëse me qëllim që të jenë të harmonizuar me kërkesat ligjore. Komisioni e bazon supervizionin e tij në identifikimin dhe vlerësimin e rreziqeve nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit dhe kontrollat të cilat i ndërmerr me qëllim që të sigurojë harmonizim të lartë të pjesëmarrësve në tregun e kapitalit me kërkesat ligjore.

Identifikimi dhe vlerësimi i rreziqeve nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit

Me qëllim që të kryhet vlerësim dhe identifikim i rreziqeve nga pastrimi i parave dhe financim i terrorizmit, Komisioni zbaton vlerësim të rreziqeve nga pastrimi i parave dhe financim i terrorizmit përmes matricës së vlerësimit të rreziqeve të cilën kanë për detyrim që t'a plotësojnë të gjitha institucionet financiare që janë pjesëmarrëse në tregun e kapitalit.

Procesi i vlerësimit të rreziqeve

Procesi i vlerësimit të rreziqeve përmban:

- Rreziqe lidhur me pastrimin e parave dhe financim të terrorizmit të cilat rrjedhin nga biznes modeli i institucionit financiar.
- Cilësia e përgjithshme e mekanizmave kontrolluese në kuadër të institucioneve financiare .
- Faktorët të cilët merren parasysh gjatë vlerësimit të rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit tek institucionet financiare janë:
 - Lloji, madhësia dhe ndërlikshmëria,
 - Llojet e klientëve,
 - Kanalet e distribuimit të produkteve dhe shërbimeve,
 - Shërbimet dhe produktet të cilat ofrohen,
 - Faktorët tjerë relevantë.

Duke pasur parasysh faktin se bëhet fjalë për një proces gjithëpërfshirës i cili është dinamik dhe i ekspozuar ndaj ndryshimeve të vazhdueshme për shkak të natyrës së këtij lloji të rrezikut që është i pranishëm në sektorin financiar, Komisioni vazhdimisht kryen revizion

целокупниот процес на проценка и идентификација на ризиците од перење пари и финансирање тероризам, но и ќе го прилагоди истиот во зависност од следниве фактори:

- Исходот од преземените контроли и казнени активности,
- Информациите прибрани или споделени со други регулаторни органи, домашни истражни органи, Управата за финансиско разузнавање, меѓународни регулаторни органи и тела кои ги поставуваат стандардите во оваа област и други тела.

Имајќи го во предвид оценувањето и рејтингот кој се спроведува кај сите финансиски институции кои се под надзор на Комисијата, односно имајќи ги во предвид резултатите од Националната проценка на ризик и од последователните проценки на ризикот кај финансиските институции кои се под надзор на КХВ, подолу е прикажана табела во која се рангирали финансиските институции соодветно на добиените резултати

ВИСОК	ПРИВАТНИ ФОНДОВИ	СРЕДНО ВИСОК	БРОКЕРСКИ КУЌИ БАНКИ
СРЕДНО НИЗОК	ДРУШТВА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ИНВЕСТИЦИСКИ ФОНДОВИ	НИЗОК	БЕРЗА ДЕПОЗИТАР

Утврдување на ризици од перење пари и финансирање тероризам на ниво на финансиска институција

При вршење на своите контролни активности во поединечните финансиски институции, Комисијата секогаш ќе го има во предвид секторскиот ризик, односно ризичната категорија во која се наоѓа таа финансиска институција имајќи го во предвид нејзиниот

dhe rivlerësim të procesit të përgjithshëm të vlerësimit dhe identifikimit të rreziqeve nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, por edhe do të adaptojë të njëjtin varësisht nga faktorët në vijim:

- Rezultati nga kontrollet e ndërmarra dhe aktivitetet ndëshkuese,
- Informatat e grumbulluara ose të ndara me organe të tjera rregullatore, organe vendore të hetimit, Drejtoria e inteligjencës financiare, organe ndërkombëtare rregullatore dhe trupa të cilët i vendosin standardet në këtë sferë dhe trupa të tjerë.

Duke pasur parasysh vlerësimin dhe rejtungun i cili zbatohet tek të gjitha institucionet financiare që janë nën mbikëqyrje të Komisionit, respektivisht duke pasur parasysh rezultatet nga Vlerësimi nacional i rrezikut dhe nga vlerësimet e njëpasnjëshme të rrezikut tek institucionet financiare të cilat janë nën mbikëqyrje të KLV-ë, mëposhtë është paraqitur tabelë në të cilën janë të rankuara institucionet financiare në mënyrë përkatëse me rezultatet e fituara.

I LARTË	FONDE PRIVATE	MESEMI I ULETË	SHTËPI BROKERIMI BANKA
MESEMI I ULETË	SHOQËRI ADMINISTRUESE TË FONDEVE INVESTUESE	I ULETË	BURSA DEPOZITAR

Vërtetimi i rreziqeve nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit në nivel të institucionit financiar

Gjatë kryerjes së aktiviteteve të veta të kontrollit në institucionet e veçara financiare, Komisioni çdoherë do të ketë parasysh rrezikun sektorial, respektivisht kategorinë e rrezikut në të cilën gjendet ai institucion financiar duke pasur parasysh fushëveprimin e tij të punës, siç

домен на работа, како што е наведено во табелата погоре. Со цел да се одреди ризичната категорија на секоја финансиска институција, а со тоа и да се одреди времето и опфатот на непосредната контрола, Комисијата има изготвено посебен прашалник кој го опфаќа работењето на секоја финансиска институција. Дополнително, при одредување на ризичната категорија на секоја институција се земаат во предвид претходните активности на истата од аспект на изречени мерки (административни и прекршочни), број на поднесени пријави за сомнителни трансакции, организационата поставеност во институцијата, посветеноста на менаџментот/органот на управување итн. Важно е да се напомене дека секторскиот ризик определен во табелата погоре само ја определува сеопфатноста на супервизорскиот ангажман при непосредната контрола, односно надзорот, додека одредени финансиски институции може да имаат ризик кој се разликува од секторскиот.

Ваквиот исход исто така е можен и како последица на комплексноста на самата финансиска институција, односно комплексноста на нејзиниот модел на работење, како и поради квалитетот на контролните процедури преземени од истата. Следствено, важно е да се напомене дека одредена финансиска институција може да биде категоризирана со висок ризик поради комплексниот бизнис модел или пак поради значењето на истата на пазарот на капитал, што пак, не значи дека таа институција не ги применува законските одредби и правила или дека соодветно не управува со ризиците кои произлегуваат од перењето пари и финансирање на тероризам.

Контрола

Комисијата за хартии од вредност ќе применува контрола базирана на ризици од перење пари и финансирање на тероризам. Ова значи дека интензитетот и фреквенцијата на контролата ќе биде зголемен кон оние институции кои се категоризирани со висок ризик.

është cekur në tabelën e mësipërme. Me qëllim që të përcaktohet kategorija e rrezikut e çdo institucioni financiar, a me atë të përcaktohet koha dhe përfshirja e kontrollit të drejtpërdrejte, Komisioni ka përpiluar pyetësor të posaçëm i cili e përfshin punën e çdo institucioni financiar. Për më tepër, gjatë përcaktimit të kategorisë së rrezikut të secilit institucion, merren parasysh aktivitetet paraprake të të njëjtit nga këndvështrimi i masave të shqiptuara (administrative dhe kundërvajtëse), numri i denoncimeve të parashtruara për transaksione të dyshimta, sistematizimi organizativ i institucionit, përkushtueshmëria e menaxhmentit/organit të administrimit, etj. Me rëndësi është të përmendet se rreziku sektorial i përcaktuar në tabelën e mësipërme vetëm e përcakton gjithëpërfshirjen e angazhimit të supervizionit gjatë kontrollit të drejtpërdrejte, respektivisht mbikëqyrjes, ndërsa institucione të caktuara financiare mund të kanë rrezik i cili dallon nga ai sektorial.

Rezultati i këtillë poashtu është i mundshëm edhe si pasojë e ndërlikshmërisë së vet institucionit financiar, respektivisht ndërlikshmërisë së modelit të tij të punës, si dhe për shkak të cilësisë së procedurave kontrolluese nga e njëjta. Rrjedhimisht, me rëndësi është të përmendet se një institucion i caktuar financiar mund të jetë i kategorizuar me rrezik të lartë për shkak të biznes modelit të ndërlikuar ose për shkak të rëndësisë së të njëjtës në tregun e kapitalit, që, nuk nënkupton se ai institucion nuk i zbaton dispozitat dhe rregullat ligjore ose se nuk menaxhon në mënyrë përkatëse me rreziqet të cilat rrjedhin nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit.

Kontrolli

Komisioni i Letrave me Vlerë do të zbatojë kontroll të bazuar në rreziqe nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit. Kjo nënkupton se intensiteti dhe frekuenca e kontrollit do të rritet ndaj atyre institucioneve të cilat janë të kategorizuara me rrezik të lartë.

Притоа, со цел да се добијат точни и навремени податоци за бизнис моделот на институциите, за нивната големина итн, Комисијата ќе врши годишна проценка на ризиците од перење пари и финансирање на тероризам на сите финансиски институции со цел да ја потврди или да ја корегира нивната категоризација. Соодветно на резултатите од оваа проценка ќе бидат подготвувани и годишните планови за непосредна контрола и евентуално за фокусирана (тематска) посредна контрола. Фреквенцијата и интензитетот на контролите е прикажан во табелата подолу:

	НИЗОК	СРЕДЕН	ВИС
СУПЕРВИЗОРСКИ ЦИКЛУС	5 години	3 години	2 год
ПРАШАЛНИЦИ ЗА ПРОЦЕНКА НА РИЗИК	годишно	годишно	годи

Горенаведената табела е индикативна, односно го претставува минималниот супервизорски ангажман на Комисијата за финансиските институции кои се категоризирани соодветно на табелата. Доколку се појават индикации за зголемен ризик во одреден сектор, односно кај некои драстично се зголемила или намалила ризичната категорија, тогаш Комисијата ќе преземе дополнителни контролни мерки надвор од оние кои се пропишани погоре. Имено, согласно закон, Комисијата може да спроведе вонреден надзор или пак тематска контрола со цел подетално да ги детектира промените и да преземе соодветни мерки со кои би влијаела на намалување на настанатите ризици. Доколку има индикации или пак евентуално пријави кои доаѓаат од трети лица, Комисијата може да изврши и таргетиран вонреден надзор кој ќе опфати неколку финансиски институции и доколку е потребно, ќе се преземат соодветни мерки за да се намалат или соодветно да се управуваат настанатите ризици.

Гјатѐ кѐсј, ме қѐллим қѐ тѐ фитохен тѐ дхѐна тѐ сакта дхе нѐ кохѐ пѐр бизнес моделин е институционе, пѐр мадхѐсинѐ е тѐре етј., Комисиони до тѐ крѐјѐ влерѐсим вјетор тѐ ррезиқеве нга пастрими ј параве дхе финансими ј терроризмит тѐ тѐ гјјѐта институционе финансиаре ме қѐллим қѐ тѐ конфирмојѐ осе тѐ корригојѐ категоризимин е тѐре. Пѐркатѐсисѐт ме резултатет нга кѐ влерѐсим до тѐ пѐргатитен едхе планет вјеторе пѐр контролле тѐ дрејтпѐдрѐјта дхе евенуалисѐт пѐр контролле тѐ пѐрқендуар (тематике) тѐ тѐрѐхортѐ. Фрекуенца дхе интензитети ј контролleve ѐсѐтѐ парақитур нѐ табелѐн е мѐпоштме:

	I ULĚT	I MESĚM	I LARTĚ
CIKU MBIKĚQYRĚS	5 vjet	3 vjet	2 vjet
PVETĚSOR PĚR VLERĚSIMIN E RREZIKUT	çdo vit	çdo vit	çdo vit

Tabela e mѐsipѐrme ѐсѐтѐ индикативе, респективисѐт е парақет ангажмин минимал тѐ supervizionit тѐ Комисионит пѐр институционет финансиаре тѐ цилат категоризохен нѐ мѐнѐрѐ пѐркатѐсе нѐ табелѐн. Пѐрдериса парақитен индикационе пѐр ррезиќ тѐ рритур нѐ нјѐ сектор тѐ caktuar, респективисѐт тек диса нѐ мѐнѐрѐ drastike ѐсѐтѐ рритур осе улур категория е ррезиќут, атѐхерѐ Комисиони до тѐ ндѐрмerr masa shtesѐ тѐ контроллит јасѐтѐ атыре тѐ цилат јанѐ тѐ пѐрcaktuara мѐsipѐр. Гјегјѐсисѐт, нѐ пѐрпuthје ме лигј, Комисиони мунд тѐ збатојѐ mbikѐqyrje тѐ јасѐтѐzakonshme осе нјѐ kontroll tematik ме қѐллим қѐ мѐ hollѐsisѐт тѐ detektojѐ ndryshimet дхе тѐ ндѐрмerr masa pѐrkatѐсе ме тѐ цилат до тѐ ndikonte нѐ улјен е ррезиқеве тѐ krijуара. Пѐрдериса ка индикационе осе denoncime eventuale тѐ цилат вјјнѐ нга persona тѐ третѐ, Комисиони мунд тѐ збатојѐ едхе нјѐ mbikѐqyrje тѐ targetuar тѐ јасѐтѐzakonshme е цила до тѐ пѐрфshijѐ диса институционе финансиаре дхе нѐсе ѐсѐтѐ е nevojshme, до тѐ ндѐрmerren masa pѐrkatѐсе пѐр тѐ улур, осе нѐ мѐнѐрѐ пѐркатѐсе пѐр тѐ menaxhuar ррезиќет е krijуара.

При спроведување на своите контролни активности Комисијата ги користи сите супервизорски алатки кои и се дадени на располагање согласно Законот за хартии од вредност, како што се: прибирање на податоци, обезбедување на банкарски сметки, сослушување на странки, интервјуа со лица вработени во финансиските институции, испраќање прашалници и друго.

Соодветно на наодите кои се констатирани при контролата, Комисијата согласно законските одредби може да преземе низа административни и прекршочни мерки кон финансиските институции. Мерките се изрекуваат пропорционално на сторениот прекршок, евентуалните штети кои се настанати, како и распространетоста на штетата, претходното однесување на институцијата и претходно изречените мерки, финансиските добивки од сторениот прекршок и останато.

Достапност на прашалникот

Како што е наведено погоре, Прашалникот еднаш годишно се испраќа до сите финансиски институции под надзор/контрола на Комисијата. Неговата форма и содржина не е конечна, односно истата може да претрпи промени во зависност од моменталната ситуација. Сите финансиски институции се должни да го одговорат Прашалникот во зададениот временски период.

Број/Numër 01-660

Скопје/ Shkup, 14.11.2022 година

**Комисија за хартии од вредност на Република Северна Македонија
Komisioni i Letrave me Vlerë i Republikës së Maqedonisë së Veriut
Претседател/Kryetar
Mr.Sc. Nora Aliti**

Gjatë zbatimit të aktiviteteve të veta të kontrollit, Komisioni i përdor të gjitha veglat e supervizionit të cilat i janë dhënë në dispozicion në përputhje me Ligjin e Letrave me Vlerë, siç janë: grumbullimi i të dhënave, sigurimi i llogarive bankare, marrja në pyetje e palëve, intervista me persona të punësuar në institucionet financiare, dërgimi i pyetësorëve e të tjera.

Në mënyrë përkatëse me gjetjet të cilat janë konstatuar gjatë kontrollit, Komisioni në përputhje me dispozitat ligjore, mund të ndërmerr një sërë masash administrative dhe kundërvajtëse ndaj institucioneve financiare. Masat shqiptohen proporcionalisht në kundërvajtjen e kryer, dëmet eventuale të cilat kanë ngjarë, si dhe përhapja e dëmit, sjellja paraprake e institucionit dhe masat paraprakisht të shqiptuara, fitimet financiare nga kundërvajtja e kryer dhe të tjera.

Qasshmëria e pyetësorit

Siç është cekur mësipër, Pyetësori një herë në vit dërgohet deri te të gjitha institucionet financiare nën mbikëqyrje/kontroll të Komisionit. Forma dhe përmbajtja e tij nuk është përfundimtare, respektivisht e njëjta mund të pësojë ndryshime varësisht nga situata momentale. Të gjitha institucionet financiare janë të obliguara që të përgjigjen në Pyetësorin në periudhën e caktuar kohore.